

KONFORMIRANJE

Konformiranje

- Uticaj **grupe** na pojedinca
- Prihvatanje normi, stavova, mišljenja većine unutar grupe, bez prisile ili teranja
- **POSLUŠNOST I KONFORMIRANJE?**

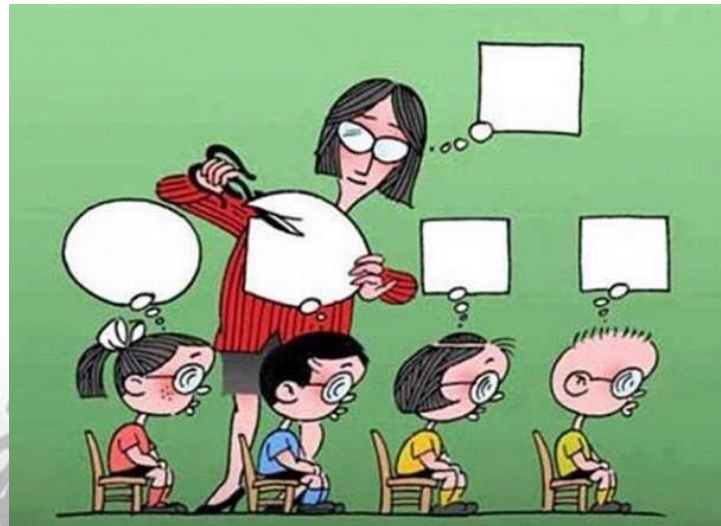

Zašto se ljudi konformiraju?

- Ponašanje drugih je izvor informacija o tome kako se treba ponašati u novim, neobičnim, zbunjujućim situacijama
  - Privatno (pravo) konformiranje
  - **INFORMACIONI SOCIJALNI UTICAJ** (informaciono konformiranje)
- Da bi ispunili očekivanja drugih, iz straha od odbacivanja ili kažnjavanja i potrebe da budu prihvaćeni u grupi
  - Javno (praktično) konformiranje
  - **NORMATIVNI SOCIJALNI UTICAJ** (normativno konformiranje)

Informacioni socijalni uticaj

- Korišćenje drugih kao izvora informacija o tome kako treba da se ponašamo
- Ljudi se oslanjaju na druge da bi definisali stvarnost
- Ljudi istinski veruju da su drugi u pravu – **PRIVATNO (pravo) prihvatanje**

Informacioni socijalni uticaj

- Fenomeni koji spadaju u informaciono konformiranje:
  - **Socijalna zaraza (Le Bon, 1895)** – brzo rasprostiranje emocija i ponašanja kroz grupu ljudi
  - **Masovno psihogeno oboljenje** – ekstremni slučajevi informacionog konformiranja koje odlikuje pojava sličnih fizičkih simptoma u grupi ljudi bez postojanja jasnog organskog uzroka.
    - Obično ovome prethodni snažan stres i/ili fizička pobuđenost.
    - Kreće od par ljudi, da bi se proširilo na veći broj osoba.
    - **PRIMER:** Deca iz škole u Šajkašu imala niz fizičkih simptoma, a nije otkriven nikakav uzrok: <http://www.naslovi.net/tema/730265>
    - <https://www.021.rs/story/Info/Region-i-svet/343014/Otkriveno-zasto-su-ucenici-u-Meksiku-masovno-padali-u-nesvest.html>

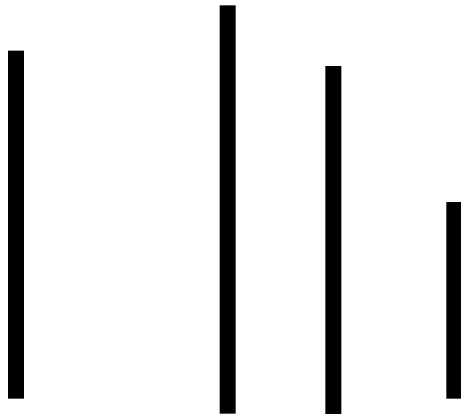

Normativni socijalni uticaj

- Konformiranje mišljenju i ponašanju drugih da bismo bili prihvaćeni, da bismo im se svideli ili dobili socijalno odobravanje, izbegli da budemo predmet ismevanja ili da odudaramo od drugih
- **Javno prihvatanje** (javno konformiranje) – prihvatanje mišljenja većine javno, iako osoba privatno ne misli nužno isto što i drugi

Solomon Aš

- Koja je linija ista kao standardna?
- Da li ste sigurni?
- A kada bih vam rekao da svi ostali misle da je to prva linija?
- 32% procena bilo je pogrešno
- Samo $\frac{1}{4}$ ispitanika nije podlegla mišljenju grupe nijedanput

Uslovi konformiranja

- ČEMU SE KONFORMIRAMO?
  - Veći konformizam u fizičkim objektima nego u stavovima (ZAŠTO?)
  - Nejasne ili krizne situacije – veće konformiranje
- GRUPA
  - Privlačnost grupe
  - Referentne grupe – normativni socijalni uticaj
  - Veličina grupe
- SAMOPOŠTOVANJE
- NAGRADE ZA KONFORMIRANJE

Kada nećete podleći uticaju većine

- “SAVEZNIK”
  - Ako odgovara pre većine
  - Ako je verodostojan saveznik (kod Aša - osoba koja dobro vidi)
- POL
  - muškarci otporniji na konformiranje
  - stara istraživanja
  - problem sa vrstom zadatka

Zašto se konformiramo?

- Socijalno poređenje
- Izbegavanje sukoba
- Pojačavanje svesti o sebi – neugodnost u iskazivanju suprotnog stava

- **Šta se dešava kada neko neće da se konformira grupnim normama?**
  - Grupa može pokušati da na izvrši pritisak da se osoba pokori, može se distancirati od osobe, kazniti je, a u ekstremnom slučaju može isključiti člana
- **Da li pojedinac može izmeniti mišljenje grupe? Da li manjina može uticati na većinu? Pod kojim uslovima?**
  - Kakva je to vrsta uticaja – normativna ili informativna?

HUMAN ZOO

SUKOB I SARADNJA

Sukob, takmičenje i saradnja

- **Sukob** nastaje kada dve ili više grupa ili pojedinaca imaju suprotstavljene ciljeve.
  - **Takmičenje** je situacija u kojoj svaka strana u sukobu nastoji da ostvari sopstveni cilj na uštrb interesa druge strane

Saradnja nastaje kada dve ili više osoba ili grupa imaju ***zajednički cilj*** koji nastoje da postignu

Socijalne dileme

- **Socijalne dileme** predstavljaju paradigmu za izučavanje saradnje i takmičenja
- **Socijalna dilema** je konflikt u kom najkorisniji postupak za pojedinca, ako ga odabere većina ljudi, ima štetne posledice za grupu
- Neke vrste socijalnih dilema:
  - *Dilema zatvorenika*
  - *Dilema javnih dobara*
  - *Dilema zajedništva*

Dilema zatvorenika

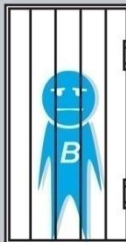

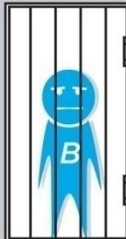
- **Strategije:**

- Biranje X –
saradnička strategija
- Biranje Y –
takmičarska strategija

		Osoba A	
		X	Y
Osoba B	X	10 / 10	15 / -15
	Y	-15 / 15	-10 / -10

Dilema zatvorenika

- Odluke koje su dobre za pojedinca nisu dobre za grupu
- Pitanje poverenja
- Saradnja je ćutanje (X)
- Takmičenje je priznanje (Y)

Dilema zatvorenika		zatvorenik B			
		Priznati 	Ne priznati (ćutati) 		
zatvorenik A	Priznati 	 5 godina 5 godina 0 godina 20 godina			
	Ne priznati (ćutati) 	 20 godina 0 godina 1 godina 1 godina			

© 2010 Encyclopædia Britannica, Inc.

Dilema javnih dobara

- Situacija u kojoj pojedinci moraju doprineti zajedničkim resursima kako bi zadržali javno dobro.
- Svako mora nešto da da, da bi imali svi. Ako većina prestane da daje, gube svi.
- Primeri?
  - Plaćanje poreza
  - TV pretplata

Dilema zajedništva

- svako uzima iz zajedničkih resursa koji se obnavljaju ako ih racionalno (umereno) koristimo, ali se iscrpljuju ako se koriste previše
- Primer?
- Očuvanje prirodnih resursa:
  - Seča šume
  - Preterano izlovljavanje ribe
  - Štednja vode leti

VOĐSTVO

Šta čini dobrog vođu?

VOĐSTVO

Šta čini dobrog vođu?

Teorije vođstva:

- 1. Dobrog vođu čine određene OSOBINE LIČNOSTI**
- 2. Dobar vođa je PRAVA OSOBA U PRAVOJ SITUACIJI**

VOĐSTVO: Vođstvo i osobine ličnosti

- **Teorija velikih ljudi:** dobrog vođu čine određen karakteristike ličnosti, nezavisno od prirode situacije sa kojom se suočava
  - Iz toga proizilazi da se mogu identifikovati određene **karakteristike** koje čine dobrog vođu, kao i to da je jedan **isti „profil“ vođe dobar u svim situacijama** u kojima se dešava vođstvo
- Istraživanja pokazuju da neke karakteristike jesu nešto značajnije za vođu, kao što su: inteligencija, ekstremitet, veća želja za moći, dobre socijalne veštine, harizmatičnost, otvorenost prema iskustvima, samouverenost, emocionalna stabilnost
- Međutim, istraživanja ne daju nedvosmislene rezultate i uticaj osobina ličnosti na uspešnost vođe je prilično mali

VOĐSTVO: Situacione teorije vođstva

Kontingencijska teorija vođstva - Fidler:

- Uspešnost vođe zavisi od:
  - Njegove usmerenosti na **zadatak** ili na **ljude**
  - Stepena uticaja i kontrole koje vođa ima nad grupom:
    - **Visoko kontrolisana situacija** – dobri međuljudski odnosi, moćan vođa, posao koji treba da se obavi je strukturiran i jasno definisan
    - **Nisko kontrolisana situacija** – slabi odnosi sa podređenima, posao nije jasno definisan
- Uspešnost vođe će zavisiti od situacije:
  - u veoma visoko ili veoma nisko kontrolisanoj radnoj situaciji uspešniji je *vođa usmeren na zadatke*,
  - a u umereno kontrolisanim situacijama uspešniji je vođa usmeren na ljude

